סא: האשה שהיא עושה פרק תשיעי נדה

בודקו שכונות שכונות. תימה דמשמע דאם לא נמצא טהור ותימה דאמר לעיל ר"מ כל דבר שבחזקה טומאה לשונות הוא כטומאתו עד שיודע לך טומאה היכן היא ואפילו רבנן לא פליגי עכי כדאמרן לעיל אלא דם מהיכא אתי? וי"ל דהכא נמי דמי לגבל דשמא מעצמו הלך לו בתכנים על ידי שום דבר ולא אדעתיה ואפשר דאפילו ר"מ מודה הכא דשכיח טפי מלמימר עורב בא ונטלה בגד שאבד בו כלאים לא ימכרנו לעובד כוכבים. וא"ת וליבטיל ברובא כדפרכינן בסוף המורה (דף לד.) נבי שער מזיר שאבדו בגד ילך וליבטיל ברובא ומשני בלפרחא שאבד בו גורם לסור דאסיר ולא בטיל וי"ל דלא שייך בטול ברוב א] אלא כשהאיסור מעורב בהיתר אבל כלאים שנמצאים היתר ואסרין על ידי תערובות כך אסור המרובה כמו המועט לא ימכרנו לעובד כוכבים. פרש"י דקנו אבד שאם היה מכירו טותקו מן הבגד ומותר וכן י"ל שהיה מותר למוכרו לעובד כוכבים אם היה ניכר לוקח בלא נתיקה. וכן לעשות מרדעת לחמור וכל שכן תכריכים למת כיון שהכלאים ניכרין לא קני ליה ישראל למעבד כוכבים וכן המרדעת לא חיישינן דלמא מימליך לעשות בגד כדתנן במסכת כלאים (פ"ם מ"ד) מרדעת החמור והכריכי המת אין בהם משום כלאים. אי נמי לא חיישינן בעובדה מרדעת שיעלנה על כתפו דהגן בהך סיפא לא יעלנה את המרדעת על כתפו ואפי' להוליא בה אם הזבל אבל בהעלנה לא גזרינן הואיל ואין דרכה בהעלנה. דמן התורה לא אסור אלא העלנה אבל להניעו החתיו שריר. וכבגן גזרו אפילו עשר מלעות זו ע"נ זו בשאר כלאים אבו העלנה ובאין דרכו בהעלנה שרי להניעו אחתיו ואפילו מדרבנן ובלבד שלא יהא בשרו טונף. בהן אבל אבד בו כלאים אסור למרדעת אע"ג דאין בשרו טונף בהן אבל אבד בו כלאים אסור בהעלנה והייט שמעתא דתנן במסכת כלאים (פס מ"ב) הכריס והכסתות אין בהם משום כלאים ובלבד שלא יהא בשרו טונף בהן לפי שאין דרכן בהעלנה לא גזרו חכמים בהעלנתן ובמרדעת נמי בעינן שלא יהא בשרו טונף בהם דהו ליכא למיחש לכריכא נמת. אבל פושה אותם תכריכין נמת. וכל שכן אם לא אבד ואבד דנקט לרבותא דתנ"ג דאסירא כדפרישית דתכריכי המת שרו כדאמר במסכת כלאים (פ"ם מ"ד) תכריכי המת אין בהן משום כלאים דכיון דאסרי בהעלנה לא משתמשי בהו ולא אתי לזבוני לעובד כוכבים וא"ת אם מלבישו בדבר האסור ומראה לו שאין לו עוד חלק במלות כדאמר בהתכלת (מנחות דף מח.) נבי ציצית והיא שעתא ודלי דמיון ליה משום טונף לרש ופרש"ם דאין בו איסור נמי מציצית ומפרש רבינו חם דזוקא שייך טונף לרש לגזרה דמעלה לן במנחות (דף מג:) מזכרתם את כל מצות ה'. והא דאמר בפרק מי שמתו (נדרות דף יח.) אמר ליה ה) (רבי לרבי חייא) ליה לכנפך דלא יומרו למחר בתון אלנו. ובכשיו מלעגים אותנו אע"ג דיש למתיחס מקיימי מצות והם אינם מצוין קרי לונע לרש ואם תאמר ובכשיו שאנו רגילין להסיר ציצית מטליתות המתים. היאך הוא זה דאמרינן במנחות (דף מח.) שלכתחילה צריך ליתן ציצית בבגדי המתים משום לונע לרש ובמאי מדבר מצוה בהמוכר הספינה (נ"ב דף עד.) שהיה להם ציצית מיהו מהא לא קשה שבכל ע' באב (מנחות דף מח.) ותור"י דבימי חכמים שכולן היו לובשים ציצית אם לא היה להם נס במותם לונע גדול היה שדומה כמו שהיו אומרים הואיל ומתם אין צריך עוד ציצית אבל בכל לובשים ציצית בחייהם אם יסימו ציצית לכולן הוא יותר לונע לרש שבחייו לא קיים ובמותו יקיים ואם יסיים למי שהיה לו בחייו ולא למי שלא היה לו יתביישו החיים כדתניא כפ' בתרא (נקמן דף עח.) ברלאשונה היו מטבילין על גב גדוה מתות והיו החיות מהבייסות החקיע שיהיו מטבילין על הכל ומוד ים קלא סמך למהנגנו שמסירין הציצים ממסכת שמחות (פי"ב) שאבא שאול נזה את בניו קברוהו אחת מרגלותיו של אבא שאול לא אבא שאול לא נתכבד ג) אמר רב יוסף זאת אומרת מצות בטילות לעתיד לבא. תימה אמאי לא קאמר רב יוסף מילתיה אמתניתין דכלאים דתנן בהדיא בכל מקום כלאים ויש לומר דמהך מתניתין לא משמע אלא שכל זמן שהות מת אין עליו משום איסור כלאים אבל הך דקתני דלכתחילה עושה לו תכריכין מכלאים אע"פ שבשיעמוד לעתיד יעמוד במלבושיו שנקבר בהן שמע מינה שמות במצות לעתיד לבא:

שוע טווי וטו. פירש"י תרגום של חלק שעיר שמולקין אותו יחד ובמסרק וטווי יחד ווטו תרוג בלא שוע וטווי וקשה דא"כ כלאים בציצית היכי משכחת לה דאיצטריך קרא למשרי והלא מוכני תכלת חלוקין במסרק וטווי לבדם ופ"ר דאי טו תרוג הוא מאי פריך ואימא לא שוע לא טווי לא טו איתך היה שוע לא טווי כלאים בלא טו שהתירנה היא התיבור ועוד דלמה לי קרא דטו לאתרינה מיהבו ונקא דדרשינן מינה ג) שהי תכיפות וכל שכן תרוג ומפרש רבינו חם דמדאורייתא שעטנז כתיב עד שיהיה שוע טווי וטו שוע כל אחד לבדו וכן נמי טווי וכן טו לבדו ואחר כך יחדיו לחברם ופירוש טו הייט שזור כדאיתא במתניתין (כלאים פ"ם מ"ח) טו נגוז ומלין הוא לאיזו שבמיים לאגוזים"ם הוא בלע"ז לשון פקע ופתלול (דברים נב) ומשום הכי תיצטריך קרא למשרי כלאים בציצית שחוטי הציצים שזורין כדאיתא בספרי פתיל תכלת טווי ושזור לין לי אלא תכלת לבן מנין אמרה תורה תן תכלת וחן לבן מה תכלת שזור אף לבן שזור ותרוג נפקא לן מיתקו כדפרישים וחוטי דציצאת מייתי בשלא שזור ופריך ואימא לא שוע כל אחד לבדו ואחר כך תכרם לא טווי כל אחד לבדו וחברם לא טו כל אחד לבדו וחברם אחר כך ומשני דהלכה כמר זוטרא מדאפקינהו קרא בחד לישנא: [וע"ע תוס' יומות ה: ד"ה עד שיהא] ה) [ל"ל ר' מאיר לר' יוחנן] ב) [וע"ם תוס' נדרים יח. ד"ה אבל וחוס' ב"ב עד. ד"ה ספק וחוס' ע"ז סה: ד"ה תנן ג) [יומות הכ]

בודקו שכונות שכונות. כל שלם ושלם מלבעות לבד: במחט. מקוס הזרע קשה והמחט מתעבב ליכנס בו: מדם אין נבדק בחמה לפי שהוא עב ומהודק אבל שחוק נבדק בחמה שוטחו כנגד עיניו מקוס הזרע הוי מקוס ואין החמה נראית בנגדו כל כך: שאבד בו כלאים. תורה אור שאם היה מכיר חוט הלמר בגבל הפשתן נותקו וכסר: לא ימכרנו לעובד כוכבים. דאתא העובד כוכבים ומזבן ליה לישראל: צובעו ומותר. שעל ידי הצבע הוא ניכר כדמפרש עמהלן וכתמה לא שליט בהו לבעוא מי הדדי שהפשתן קשה לקבל הצבע יותר מן הלמר ואי לא מיכר בצבעו ודאי נפל: מגליה לסבא הא. דסמיכין אהכי: שוע. לשון חלק תרגום של חלק* שעיע. כלומר שיהו חלוקין יחד במסרק: וטווי. יחד: ונוז. תרוג. וכגון הוא דגזור בתרוג שלא שוע וטווי: להקל על כתמיהן. שאין הכתם מיכר בו כמראה דם גמור: בפולמוס. חיל: אירוס. מפרש בגמרא בסוטה (דף מט:) טנלא דאב פומא והייט זוג המקשקש: מתני' מעבירין על הכתם. שאין הדם בטל עד שיעבירו כולן עליו: רוק תפל. לקמן מפרש שלא טעם כלום כל אותו היום קודם לכן והיינו תפל בלא טעם: מי גריסין. מפרש לקמן:

[נכתבים מן]

[שבת ג. קנא]

הגהות הרב"ב רנשבות

א) תוס' ד"ס בגד וס' ויל דלא שיך ביטול בבגד. ריב מי' תלין לה מ"מ ביטל ר"ה בטלא וס' בסברא וכן בגמ' [נכתבים מן]

כלאים פס פ"ם

תוספי הרא"ש

בסמרק ושרון יחד ונו הייט אחת. וקשה דא"כ אמאי תצריך לחזור כלאים בציצית ותלא התכלת צריך לחזור סיוקן לבד ושזור לבד. ר"ם שוע לבד ונו יחד והייט אחת. וקשה דא"כ אמאי הוי אמר דכתנא בגמרא דמסרא מפקא דרבנן ולא כל אחד לבד ושזור לבד ושזור לבד ונו יחד והיינו אחת. ודאי לא הוי אמר דכתנא בגמרא דמסרא מפקא דרבנן ולא כל אחד

זרעים הלכות כלאים פ"י

מפני מראית העין: ב רחל בת עז צמר שלה אין לוקין עליו משום כלאים אבל אסור הוא מדבריהם מפני מראית העין: •כיון שנתחבר הצמר עם הפשתים צד חיבור בעולם הרי זה כלאים מן התורה. כיצד. צמר ופשתים שטרפן זה בזה ושע אותן ועשה מהן לבדין הרי אלו כלאים. טרפן וטווה אותן כאחד וארג בגד מטווי זה הרי זה כלאים ג תפר בגד של צמר בשל פשתן אפילו תפרן במשי, או שתפר בגד צמר בחוטי פשתים או בגד פשתים בחוטי צמר, או קשר חוטי צמר בחוטי פשתן או גדלן, אפילו נתן צמר ופשתים בשק או בקופה וכרכן, הרי אלו כלאים.

מקורות וציונים

ה"כ. רחל בת עז וכו'. כפ"כ דכזכורות (יז.) רמל כת עז אין לוקין על אמרה משום כלאים. ומשמע לרבינו דמכל מקום אסורה מפני מראית העין דלא גרע משיריס וכלך. ומתיסה לי דהג"ל דמדאוריתא אסירה אלא שאין לוקין ההכי משמע ליישב דאין לוקין על אמרה. וי"ל דכיון דלא אסכמן לה רמז בתורה לית לן למימר הכי:

כיון שנתחבר הצמר עם הפשתן וכו' כיצד צמר ופשתים שטרפן זה עם זה ושע אותם ועשה מהם לבדים הרי אלו כלאים. משנה בפרק תשיעי דכלאים (מ"ט) הלבדים אסורים מפני שהם שועים. ומ"ש טרפן וטווה אותם כאחד וארג בגד מטווי זה הרי זה כלאים שם במשנה (מ"ח) אין אסור משום כלאים אלא מווי וארוג שנאמר לא תלבש שעטנז דבר שהוא שוע מווי וגוז: ודע שהטור (פי' ז) היה גורס בדברי רבינו אמר ופשתים שטרפם ביחד ושע אותם ועשה לבדים אין זה כלאים טרפן ופווה אותם כאחד וארג בגד מטווי זה הרי זה כלאים. ואי אפשר לגרסם כן שהרי שניהו הלבדים אסורים מפני שהם שועים ואיך יכתוב הוא ז"ל אין זה כלאים. ואין לומר דאין זה כלאים דאוריתא קאמר דאין זה בתשע. ונסחת הרמב"ן בדברי רבינו היתה כנוסחתנו שכתב א"א לבדים אינם מן התורה שאינם מווייס אלא שוע בלבד עכ"ל. ומדברי רבינו עצמו הוא מוכרח לומר שזו היא הנסחא האמיתית בדבריו כמו שאוכיח. ובאמת שהיא קשה מאד בעיני דממה שכתב שהלבדים הם כלאים דאוריתא נראה שהוא סובר שמה שאמרו עד שיהיה שוע מווי וגוז אז אז קתני דבחד מיניהו סגי ומתה שכתב טרפן ופווה אותם כאחד וארג בגד מעווי זה הרי זה כלאים משמע דבעינן שיעשה שלשתן יחד. ועוד דלאמרי דמשמע מתחלת לשונו קשה דגרסינן בגנה פרק האשה (מפ:) אמר רב אחא בריה דרב יעקב משמיה דמר זוטרא הני מלן דרמי חוטא דכיתנא בגלימא דעמרא ונתקיה ולא ידיע אי נתיק אי לא נתיק ש"ד מאי טעמא מדאוריתא שעטנז כתיב עד שיהא שוע מווי וגוז ורבנן הוא דגזרו ביה וכיון דלא ידיע אי נתקיה שרי מתקיף לה רב אסי אימא אי שוע אי מווי אי גוז והלכתא כמר זוטרא מדאפקינהו רחמנא בחד ליבוא דגזרה אינה אלא לאיסור אי נמי אי אפשר דמר זוטרא אמר דבר המלמד שהתורה אינה אוסרת אלא בשוע מווי וגוז והילף כתב הוא ז"ל דלבדים אינם אלא שועים שהם כלאים דאוריתא. וכבר הביא עליו הרמב"ן כן. ואפשר שמפני קושיות הללו הגיהו בדברי רבינו גבי לבדים אין זה כלאים. והנהת טעות היתה, שתחלת לשונו מוכיח שצריך לגרוס גבי לבדים ה"ז כלאים, וגם סוף לשונו מוכיח כן שכתב תפר בגד של צמר בשל פשתן וכו' אי אתפר בגד צמר בחוטי פשתן וכו' ואפילו קשר גדיל של צמר בשל פשתן וכו' הרי אלו כלאים שנאמר צמר ופשתים יחדיו מכל מקום כיון שנתאחד נאסר ומכון שכל מיסוריס אלו של תורה שהרי הוצרך הכתוב להתיר כלאים בציצית והציצית חוטים קשורים בלבד מכלל שחיבור כזה שלא במקום אלה אסור מן התורה שאינו ממעט

ב כיון שנתחבר הצמר עם הפשתן וכו'. שם במשנה (פ) הלבדים אסורים מפני שהם שועים. וסובר רבינו דהא דקתני אסורין מן התורה קאמר. ודברי רבינו ייישב דמה נפשך אם סובר כדברי רש"י (נדה פט:) דלא הוי כלאים דאוריי' [עד] שיהא שוע מווי וגוז וכן נראה מתה שני בפיהמ"ש וז"ל והוא שלא יהיה כלאים עד שיהיו נחברים אלו הג' ענינים וכל מה שאינו כך הוא כלאים מדברי סופרים וזו הלכה פסוקה במתמ' ואין בו אסקה וכן אמרו בתלמוד ומסקנא לאחר חולק על מה שאמרתי לך אל יקנה בלבך אסקה שהוא שכח ההלכה ההיא המאורה בגמרא נדה עכ"ל, ומ"ש לך כתב שהלבדים הם מן התורה, והלשון שהעתיק המור (פי' ז) טעות הוא והלשון המתוקן הוא מה שכתוב בספרים שלנו, ואי ס"ל כדעת ר"ח דשוע אי מווי אי גוז כל אחד מהם הוי מן התורה יקשה מה שכתב בפירוש המשנה גם מה שכתב הכא טרפן וטוה אותם כאחד וארג בגד מטווי זה הרי זה כלאים ואי אינם דסבר כר"ת (נדה שם) מווי לבדו אי אינו לבדו הוי דאוריי'. ואפשר דמשום קושיא זו הגיהו כאשר כתב המור, ואינו נכון כלל דמה נפשך יש קושיא על דברי רבינו. וכבר ראיתי מי שהתרץ הרבה לתרץ דברי רבינו ולא עלה בידו. ומה שיראה לי לתרץ דעותם לעולם אי ס"ל כמסקנא דהך סוגיא דפ' האשה דאמרי' והלכתא כמר זוטרא מדאפקינהו רחמנא בחדא ליבוא דכתיב שעטנז עד שיהיה שוע מווי וגוז אלא כרב אסי שעטנז מדרבנן וחזר בו רבינו מהה שכתב בפירוש המשנה שכתב וכל זה כלאים מדרבנן כמו שהזכרתי לך והבא (פ"ד) כתב ומנין שכל מיסורין אלו של תורה שהרי הוצרך הכתוב להתיר כלאים וכו', ולפיכך צריכין אנו לומר דמה שכתב בפירוש המשנה הוא לפי מה שראה בגירסת הספרים והלכתא כמר זוטרא ואמ"כ דחק לומר מה שהתירה תורה כלאים בציצית והתם ליכא שוע מווי וגוז יחד ואפ"ה מיכא כלאים דאוריתא ופירש דכיון שנתחבר הצמר עם הפשתן צד חיבור בעולם הרי זה כלאים מן התורה וכו' כדאתקיף רב אסי דאיכו בתרא אימור מה שוע מווי אי מווי אי גוז, ומה שכתוב בספרים והלכתא כמר זוטרא אינו מלשון הגמ' וכן כתוב בנוסח ערבית שמסיים בה הכי והוא שלא יהיו [כלאים] עד שיהיו נחברים ג' ענינים כולם וכל מה שאינו כך הוא מדברי סופרים כך אמרו מקצת הגאונים וזה אלני אמתר בלתי אמתי אלא שכל אחד מהם כלאים של תורה ומה שנזכר בגמ' נדה אינו לשון המלמוד אבל הוא לשון אי זה מפרש עכ"ל. וזה ודאי מסכים על מה שכתב בפסק. ומה שכתב מדרבן ופווה אותם כאחד ואדג בגד בא לומר שאע"פ שטרפן ופווה אותם יחד אינו אלא מדרבנן הבגד וילבש אותו וכן כל התלוקות שכתב אינו חייב עד שיהיה מן הכלאים אבל לעולם אינא לך אפ"ה אותם יחד ונהנה מהם כמות שהוא חייב אין לך חיבור גדול מהטווייה ועל דרך זה אמיבב כל מה שכתב בפסק על דרך מה שאמרנו לו בנוסחא ערבית בפירוש המשנה ומסכים למה שהתירה תורה כלאים בציצית והיינו דתנן הלבדים אסורים מפני שהם שועין כלומר אע"פ

מקורות וציונים

בפיהמ"ש הנמשם כ' וכל זה כלאים מדרבנן כמו שזכרתי (עי' מ"ש לעיל דכ"פ ה' ופנ"מ) ובפיהמ"ש כתב"י המיומה לרבינו הוענר קולמוס על מיכות אלו, ועי' חזו' הגאונים בס' הלקוטים. ועי' בהגר"א שכ"ב מוזה, ובמ"ת הרא"ש כלל ב' סי' ה' כ' בהרא"ש כרמב"ם והביא ראיה ממשנה הבא והקוטה מלבושים לכלאים, ועי' פירוצו ופי' רא"ש שם ומה"ע לרא"ש. שתפר בגד צמר בחוטי פשתים גאונות מיים מ"ב הל' כלאים 221 כ' בשם ר' משולם שהוא דלו', ועי' חזו' רב יוסף גאון ורב כהן צדק בס' הלקוטים. אר בדלן בשנה פיף של צמר ובפיהמ"ש המדפס עבותות (הובא בר"ח) ובמ"ע „שלאבה" והוא חוט מה לו גדיל, שכן תרגם הרמב"ם בל"ע חוטי הסבכה (שבת פפ"ו מ"ב) ובגן של מגדל (מקוואות פ"ט מ"ל), ובערוך ע' פף פי' לגדול והביאו הר"ש. אפי' נתן וכרי באמצע זו"ע ור"ד מ"ל), ובגנול ע' פי' ב' סעי' ה'. נתן צר"פ בשק וכרי' וכרכן וכן דעת ר"ש אבי הישיבה (נמצו בר"ח) והריגמ"ן, והאורחות חייס, והוא כדעה אביה בשו"ע, ועי' פי' הרא"ש למ"ב קדושים פרק ד'; אבל הרא"ש הל' כלאים פי' ר"ם ור"ח אין פי' ר"ד ובפמ"ק ביצה פ"ו, כולם בשם ר"י, כ' שפק של אשתן שנאלו אמר ותפר את פיו לא הוי כלאים, וכ"כ בפור וכפמ"ק פי' ל"ב והריב"ש פי' כ"ם (ועי' בר"ח) ועי' תרומת הדשן סי' רל"ו, וכ"כ הרמ"ם. רי"ש: והתם' שפירש כאן יותר נכון בפיהמ"ש כתב"י פפיומה לרבינו הוענר קולמוס על המ' שבאים הר"ש וכמה מעל הסורות כמו שכ' כלו, ובספרי דברים פי' הבא והקוטה מלבשן אם בכלאים, וכפי' הרמב"ם פי' הריגמ"ן, ובפי' ר"ש אב הישיבה כ' הבא וכו' מלבשין הנומן בלים של אשתן בשק של אמר, אבל הר"ש מפרשו בנגד אמר מחוגר בשק ובגד אשתים בקופה, וכ"כ הרשב"א בשו"ת מ"ם פי' ש"ם ובפ"ח, והרמ"ם בפירוצו והכלכות ובאו"ח, והמיומה ר"ש בתו"כ פוף פרק ד', ובינו אבל בספרי אבא ר"ב ובתשובות ובפסקים לחכמי אשכנז אי ש"ב (140) מפרשים אבנו"ש נאמרו בשני ענין הבא, והר"ש בפו"ש מ"ם פי' ש"ד נאבק עליהם וכ' אמ"ר אחוס ס' אמר אחי ואוס ס' אשתן ערב.

בפו"ש מ"ם פי' ש"ן, ובהשלמה ביצה אפ"ק, ובר"ו ני"ם מ"ב בשם הרמ"ם, ועי' אמרי בינה ובמות ועי' ס' הישר לר"ח פי' אש"ב (תקמ"ד). שם: אלא שכתבו דבוז הייבו שוזר לשון מעוקם (פ' הישר) ועי' פרש"י עה"מ קדושים ובפי' ר"ש מן הבר יבמות שזור אמסוקר יחד וכ"ה בתשו' הגאונים הובאה בערוך ע' שע ובפלה"ג יבמות פות י"ב, ובעיטור כ' אר"ח פירש כן אפי רבותיו של העיטור. שם: דעת רבינו וכו' ושוע או מווי אי נוז עדות פ"י ה"ג, ועי"ש בלח"מ, כ"ש בתשו' הגאונים הובאה בערוך ע' שע ובפלה"ג יבמות פות י"ב ובפי' הר"ח ליבמות (שע"מ פי' מ"ב ובפלה"ג יבמות) והאפיר בשם גאוני אפרד, ור' אברהם מן הבר ביבמות, ור' נתן אב הישיבה. וכן הסכים בשנו"ם. שם: הרי סוגיא זו בוכחת הבדיא וכו' ובמות אמנן על התו"כ קדושים פרק ד' כ' אבירוזאלמי כרב אסי בגנה, והרש"ם מפרש אבירוזאלמי קאי על הדין מדרבנן. שם: גם מוכחת דמי' בוז ארוג וכן הקשה הכמ"ג בפוין רמ"ג ובוא קדושים ר"י בתוס' מי' ר"ם ובפפ"ש הובא רק לפוין. שם: וכן מצאתי שכ' רבינו עי' מ"ע לכמ"ע ד"ה ובפלאתי לרבינו. רדב"ן: ומה שנוכר בבמ' נדה אינו לשון התלמוד המפיני ביבמות הן: יבא עוד נדון אחרת. כס"מ, ד"ה וב"ל: בבשוע בלבד הוה כלאים בסווי לא וכו' אא"כ הוא ארוג כהשלמה ביצה אפ"ק בות כ"ה כ' אלרמב"ם כיון שעשה בגד והוא אמר אמרה אינה אלא אם אין אסור אה"ת ובדבר שלא נאמרה מלאכתו שוע לחוד אסור מדרבנן והביאוהו המפיני ושער המלך. שם: דשע הוא הסירוף עי' מ"ע לרמב"ן ד"ה שם. שם: ומצאתי לרבינו וכו' ובב"א במצא כתוב בהתפ' בפיהמ"ש כתב"י המיומה לרבינו הוענר קולמוס על הנוסח הרמשון ובכתב הנוסח הבנו על הסורות:

ה"ע. תפר בגד וכו' או גדלן ש"ע יו"ד סי' ז' סע' ט'. תפרן במשי

זרעים הלכות כלאים פ"י

כסף משנה

בתורה דבר שהוא אסור מד"ס עכ"ל, משמע דבמי זה ענין שיתחבר עמר עם פשתן לד חיבור בעולם הוא אסור מן התורה. ונראה לי שרבינו סובר דהני דבטוע בלבד הוי כלאים בפווי לא הוי כלאים אלא אם כן הוא חרוג. ומליצנא דמתניתין מיבא למידק הכי דקתני אין אסור משום כלאים אלא פווי וחרוג שנאמר לא תלבש שעטנז דבר שהוא טוע פווי ונוז, פתח בפווי וחרוג ופיים בטוע פווי ונוז והיינו לומר דהני דבטוע בלבד אסור מן התורה וכדקתני התם בסמוך הלבדים אסורים מפני שהם שועים מכל מקום בפווי בלבד לא מחייב אלא"כ חרגו. ואפשר דטעמא משום דבמתניתא שעטנז כתוב ברשם תיבה תיבה שע בהדיא משמע דבה לחודה פני ואפשר [דה"ה] דבחריג לחודיה פני כיון דכתיב ביה תיבה בהדיא אע"פ שהוא בסוף תיבה אבל תיבה פווי שאינה כתובה בהדיא משמע שהיא אפילה לחריג לומר שאינו חייב על הפווי אלא"כ חרגו. ויותר נראה לומר דכיון שאינו ברשם תיבה לא מחייבינן עליה אם לא פוולן יחד גם כן ומה שאמרו עד שיהא שע פווי ונוז כך פירושו עד שיהא שע או עד שיהא פווי ונוז. ובגלא הכי צריך לומר כן לדעתו ז"ל שהרי כתב בפירוש המשנה דשע הוא הטרוף המתחיק פני הבגד, וא"כ הני מלאכות שלא כסדרן דהוה ליה למיכתב שע בחר פווי ונוז ומדאקדמיה משמע שהוא ענין בפני עצמו והיינו עשית לבדים שאין בהם לא פווייה ולא חריגה. ודיק פירוש זה בדברי רבינו דגבי פוולן יחד וחרגו לא כתב שען ופעמא כדפרישית. ומה שדחו במסכת נדה דלא אמרינן לו שוע או פווי לו נוז מדאפקיהו רחמנא בחד לישנא, לא למעוטי שע אמרו אלא על פווי וחרוג כדפרישית. ומצאתי לרבינו שכתב בפירוש המשנה על מה שאינו דבר שהוא שוע פווי ונוז, זהו כלאים של תורה והוא שלא יהו כלאים עד שיהיו נחברים אלו השלשה ענינים כולם וכל מה שאינו כך הוא כלאים מד"ס וזו הלכה פסוקה באמת וכן אמרו בתלמוד ואם תלאת לאחד דבר תולה אל יכנס בלבך ספק שהוא שכח ההלכה ההיא האמורה במסכת נדה עכ"ל. ובכ"מ נמצא כתוב בהפך, שאלו מה שכתב וכל שאינו כך הוא כלאים מד"ס כתב כך אמרו מקלת הגאונים וזה אלני מאמר בלבי אמיתי אלא שכל אחד מהם כלאים של תורה ומה שנזכר בגמרא

הרדב"ז

שאינם פווי ונוז אלא שועין אסורין מן התורה. כנ"ל לישב דברי רבינו ודוק:

ג תפר בגד צמר וכו'. בתוספתא (פ"ה ה"פ) חלוק של צמר שנפרם ופירפו בחוט של פשתן ושל פשתן שנפרם ופירפו בחוט של צמר אם תפרן אסורין משום כלאים ויוצאין בהם בשבת. ומדקתני אסורים משום כלאים משמע דהוו כלאים דאורייתא ומייעתא לרבינו דהא אין כאן אלא חיבור בעלמא: או קשר חוטי צמר בחוטי פשתן או גדלן וכו'. אם במשנה (ט) ר' יוסי אומר משיחות של מרגמן אסורות מפני שהוא מולל עד שלא קושר ופירש ז"ל עכותות של מרגמן מנהג עושיהן לקבץ מהם רבות ולקשור אותן בחוט פשתן והוא אומר שהם כלאים שהחוט ההוא יפתל עם המרגמן ואז יקשור בו

מהר"י קורקוס

ב רחל בת עז וכו'. בבורות פ"ב (יא.) אמר ר' אחא בבל מודים שאין לוקין על לאו משום כלאים ודרים מדכתיב לאו ופשתים מה פשתן שלא נשתנה אף לאו שלא נשתנה, ומדקאמר אין לוקין הוצא רבינו שם לחוש מדבריהם למרגלית העין. ואע"ג דהתם משמע דרחל בת עז ועז בת רחל שוים גראה מדברי רבינו שאין לחוש למרגלית העין אלא כשהאמר הוא מרחל דאלו כ"ע ידעי שאמה עז ולכך שרי ואתו למשרי ברחל דעלמא אמי אבל לאו אמר של עז אעפ"י שאמה רחל אין לטעות בזה ופשוט הוא:

כיון שנתחבר הצמר צד חבור וכו'. בהשגות אמר אברהם לבדים אינם מן התורה שאינם פווייס אלא שוע בלבד ע"כ ורבינו בפי' המשנה (פ"פ ה"פ) כתב כדברי הר"מ שכל שאין בו ג' חוטים שוע פווי ונוז כלומר חרוג הנאמר עם פשתן יחד אין בו כלאים מן התורה ולכך לבדים ודומיהם שאינן שועים ופווייס וחרוגים יחד הנאמר עם הפשתן יחד הם כלאים מדברי סופרים. וגראה ממה שכתב כאן (ה"ו) שחזר בו מפני הקושיא דא"כ כלאים בגילית דשרא רחמנא היכי משכחת לה. ורש"י ז"ל סובר פ"ק דיבמות (ה:) דשוע פווי ונוז יחד בעינן, וכלאים דשרי רחמנא בגילית תירץ רש"י במהדורא קמא דאנטריך להיכא שהחוטין בעצמן הם שועים ופווייס לאו ופשתים יחד ומחבר אותם ע"י שתי תכיפות הטלתן בפלית תכיפה אחת וקשירתן תכיפה שנית.

התוספות חלקו על רש"י ודעתם דשוע פווי ונוז כל אחד לבדו כלומר אמר לבדו ופשתן לבדו ואח"כ חברן הוי כלאים דאורייתא אלא שכתבו דונז היינו שזור ולא חרוג. אלא שעדיין הלבדים

נדה אינו לשון התלמוד אבל הוא לשון איזה מפרש עכ"ל. ודברי פה בחיבור לי אפשר לישבם כפי הנפשא שכתב שאינם כלאים דאורייתא עד שיהיו נחברים הג' עניינים דאם כן לא הוה ליה לחייב בלבדים. ולפי הנ"מ קשה גם כן דאם כן לא הוה ליה לכתוב חרגו ופווה אומם כאחד וחרג בגד מפווי זה הרי זה כלאים דמשמע דלא מחייב אלא א"כ פווה וחרג וקודם חרגו. ואין לומר דאו לו קתני שהרי כתב וחרג בגד מפווי זה. ודוחק לומר דה"ק אמר ופשתים שחרגו ושע אותם ועשה מהם לבדים הרי אלו כלאים כאילו חרגו ופוולן כאחד וחרג בגד מאותו חריג שפשתן שהוא חייב משום כלאים כן הדין כשחרגו ושע אותם ועשה מהם לבדים. וכן דוחק לומר שמה שנאמר בנ"מ שכל אחד מהם כלאים של תורה לא אתא לאפוקי שע דעלה לחודה חייב אבל פווי וחרוג אינו חייב על אחת מהן בלא חברתה, דלישנא דשכל אחד מהם כלאים של תורה לא משמע הכי. ועוד דאם כן למה הוצרך לומר דמה שנזכר בגמרא נדה אינו לשון התלמוד, הא אפילו אתא"ל שהוא לשון התלמוד אתי שפיר לפירוש זה. ושמא יש לומר שדעתו לומר דהני דעל פווי אינו חייב אלא אם כן חרוג אבל על חרוג אבל חייב דאפי זה לישנא דשכל אחד מהם כלאים של תורה קאי בין אשוע בין אחריג והוצרך לומר דההיא דנדה אינו לשון התלמוד אשוע בין אחריג דקאמר התם דלא הוי דאורייתא. ולפי זה מה שכתב פה בחיבור וחרג בגד מפווי זה היינו לומר דעל פווי זה אע"פ שהוא חרוף אינו חייב אלא אם כן חרגו אבל אהא"ג שעל החריג לחודיה חייב אפילו לא פוולו דלא גרע משיעה לבדים וכלשון הראשון שכתבתי לעיל בשם רבינו פה:

ג תפר בגד צמר בשל פשתן וכו'. משנה בפ"ם דכלאים (מ"י) התוכף תכיפה אחת אינו חיבור עשה שני ראשיה לצד אחד חיבור. ובתוספתא (פ"ה ה"פ) חלוק של צמר שנפרם ופירפו בחוט של פשתן ושל פשתן שנפרם ופירפו בחוט של צמר אם תפרן אסורים משום כלאים: ומה שכתב רבינו אפילו נתן צמר ופשתים בשק או בקופה וכו', נראה שהוא מפרש כן מה ששנינו בסוף כלאים השק והקופה מלטרפים לכלאים:

שאינם פווי ונוז אלא שועין אסורין מן התורה. כנ"ל לישב דברי רבינו ודוק:

ג תפר בגד צמר וכו'. בתוספתא (פ"ה ה"פ) חלוק של צמר שנפרם ופירפו בחוט של פשתן ושל פשתן שנפרם ופירפו בחוט של צמר אם תפרן אסורים משום כלאים משמע דהוו כלאים דאורייתא ומייעתא לרבינו דהא אין כאן אלא חיבור בעלמא: או קשר חוטי צמר בחוטי פשתן או גדלן וכו'. אם במשנה (ט) ר' יוסי אומר משיחות של מרגמן אסורות מפני שהוא מולל עד שלא קושר ופירש ז"ל עכותות של מרגמן מנהג עושיהן לקבץ מהם רבות ולקשור אותן בחוט פשתן והוא אומר שהם כלאים שהחוט ההוא יפתל עם המרגמן ואז יקשור בו

אפילו נותן צמר ופשתים וכו'. אם במשנה (י) השק והקופה מלטרפין לכלאים. ר"ל כשיקבוץ אמר ופשתים ויחברם בחתיכת שק או קופה שכבר החבירם אלא השק או הקופה קלאם עם קלאם ויש להם קלת חיבור ונעשה כלאים ואסור ללבוש הבגד ההוא המחובר משניהם וכן אמרו בספרי יחדו אבל מכל מקום עכ"ל בפירוש המשנה. וקשיא אם עשה בגד תיפוק לי משום שהוא אינו לפי שיעת רבינו ואם עשה מהן לבדים תיפוק לי משום דהוי שוע ומאי מירים מפני שחברם בשק או בקופה. והנכון מה שנראה אמה שכתב בספק אלא עשה מהם בגד אלא שנתחמם בהם בפי זה דרך שיהיה הוא כלאים כיון שהן מחוברין ומעורבין יחד ואזיל לשיטתיה שהוא מפרש אינו שהוא חבור בפי זה דרך שיתחברו הוא כלאים דאורייתא:

הגר"א

ה"ב. רחל כו' מפני בראית העין. כפו שיהיה וכנ"ל. אבל בגמ' אם אפשר דמדאורייתא אסור אלא דאין לוקין אפילו בלאו (רלח אסק"ז).

כיון כו' כיצד כו'. פפרש נוז בפירש"י דהיינו חרוג ופפק שוע או פווי או נח וכמ"ש בפ' מתני' מ' בפי' הגוסחא שבגיס בס"מ אם"ש בפי' שוע הוא כו' ונח הוא כו' והוא אלא יהיו כו' עד הוא לשון איזה מפרש. ולכן הבאיבו בחיבורו בהיא מיפרש הפי אלא דרבי כו' וכתב (לק' ה"ל) ומבין אבל כו' עד וכלילים מוסיף קשורין לבד כו', והוא קושיא תוס' דיבמות ה' ב' ד"ה עד. ולא רצה לפרש בפירש"ת כמו שהקשה הר"י הלבן אם וכן הקשה הר"ם אם ותירוץ ר"ם אינו מוכרח כמ"ש לאפה. וכן בירושלמי הביאו הר"ם מפרי' ה' ניתנו שוע כו' אילו כן אמריב נח מוסר כו' אפרי שחחרות לאריג אלאא נח הוא אריג. וגם אפשר מירושלמי הזה אבל לבדו אסור מד"ת. וכ"מ במתני' דקאמר אין אסור כו' אלא אסור מדאורייתא קאמר וקאמר אמ"כ הלבדים אסורים כו' אין אסור כו' משמע ג"כ דאורייתא ור"ל אם פווי פווי ביחד ואח"כ אריג ונוז לבד אין בגד ולא כלאים הוא אף מדרבנן דאין דרך לבישה בכך וכמ"ש בר"מ דשמא ת"ר אלא דברים כו' ובתבו הר"ף ורא"ש אם ולאו אריג הוא, וכ"כ הרמב"ם כאן בהלכה ה' אין כו' אאין דרך כו', אלא אמנם דעיקר קפידא על התחברותן ביחד אם שוע ביחד ועשה לבדים אם אריגן ביחד כגון אריג אין וכיוצא כגון התוכף אם אפוון ביחד ואח"כ עשה בגד וה"ל נמתני' אין אסור כו' ואפרש פווי לבד ואח"כ אפרש שוע לבדים כו' ואח"כ אפרש אריג לבד אין אין אם בשיחות כו' עד אין אם בכבת והוא אמר כאן כיצד כו' אם אפרן כו' אם אפר כו': הלכה ג. אפילו תפרן במשי. אנמי' אמנ' ה' ומכאן אסור כו'. ואף הר"ם אמוק אם פ"ם כאן אמוק:

או שתפר כו'. אמנ' ר' אמנ' אמנים בגדים כו': או קשר כו'. כגיל מכלאים בגילים ואמנ' אם לא יקשור כו': (ג' אסק"ז).

רעק"א

ה"ב. כ"מ ד"ה ודע: ושמא יש לומר שדעתו לומר דנהי דעל פווי אינו חייב אא"כ אריג וכו'. ע' בלא"ם פ"ו ה"ג מהג' עדות (גליון רעק"א).

ה"ג. אפילו נתן צמר ופשתים בשק וכו'. בפוהריק"ם כתב דהרמב"ם אוסר רק נתן אלא נתן אמר ופשתן בשק אבל נתן אמר לאוזן אף פשתן ואפר לאשק אוזה דברי ע"ש. (מי' רע"א יו"ד פי' ג' בפ"ז אסק"ו).

עין משפט
נר מצוה

ה א מ"י, סס סל"ש
מז"ש יו"ד סימן
רנח סעיף ח:
ו ב מ"י, סס סל"ש
מז"ש יו"ד סימן
שא סעיף ח:
ז ג סס סעיף ט:
ח ד מ"י פ"י מכל'
כלאים כל"ב מסג
לאפין רפג מוז ש"ש
יו"ד סי' שא סעיף ח:
ט ה סס סעיף י:
י ו מ"י, סס כל' כ"ש
וסמ"ג ומור ש"ש
סס סעיף ז:
יא ז מ"י, סס מז"ש
סס סעיף ח:
יב חס מ"י, סס כל'
מז ומגיד ומז"ש
סס סעיף ו:
יג י מ"י, סס מז"ש
יו"ד סי' ש"נ מס"נ:
יד כ מ"י, סס כלכה
מז מז"ש סס מ"י,
שא סעיף יג:
טו ל חס מ"י, פרק י
מכלאים כלאים
סל"ב מסג לאפין רפג
מז"ש יו"ד סימן ש
סעיף יח:
טז ג מוז יו"ד סס:

פירוש הרא"ש
פרק ט (א) מין
מעין עשוי
מתכ: (ב) יב בכרכי
כיס כמו גמר הגדל
על הכלכים כמים
כמלת מכנסיו כחכמת
מסכ וכמה רך כיותר
וכלך כמו ודומה לגמר
הכלים: (ג) דבמ' אין
שומרין (דף לא) תבר
קמייסו זוגיות
חיוכמה: (ד) ריל
שכביאו לאחי' מפתחי'
דלקמן מוכרין
כלדכן ובלבד שלא
יעבוד בהמה מפני
כחמה מלמה מיפה
כחמה כמו לרבים
למטים הקור והגשמים
כלבן לא כיה מקבל
כמיגה בפסה ביים כה
כלאים מפני שמוגעתו
מלכוות בגיגים:
(ה) כלומר שם
מקיפות שבמפשעות
יש לסה כיה לחם
ולכסה כמין מלבוש
כמו שמשין בלבן
ספרד: (ו) ולא
מסבנת לי דעלית
שלין בה כמלת לגיסה
גם מלינים היא פשוט'
דבמיג (דבריס כב)
לא כבר חכסה כה
ומוכרי כסות לוכיים
בלא לגיים ויש לומר
דבגיגים ליכה לוגע
לרם לפי שבשלה וכו':
(ז) ובמלה מדלא קתני
מדקמא בהדי כרים
וכסות דלמי' כמו
טוגע במרדעת מיהר
לפי שהיא קבה ביותר
ומה דלמיגן נגדה פ"
מלמה (דס"ח) לעגי
מרדעת מבגד שלבד
מ כלאים אבד שלבי
דמיגיגן כיון שלין
בכלאים ביכרים בה
(מיגיגן) שמא יקבה
ממנה מלאי לגגדו:
(ח) ולא כשהא
עמו מוא כלאים
בגגדו לין הכמה ולין
הדיבוכו שהיה שם מת עד שלא ולא בכלאים בגגדו לעשות לה בגדיו לבלבשו וכפ' מי שמתו (דף
יט): משמע דאסור דאמר רב יהודה אמר שמואל המוצא כלאים לחבריו ואת בכלאים דרבנן (ח): ה ן מוכרי
כסות - שים בהן כלאים מוכרים כדרכן לוגבו להראותו בשוק (ט) : ובלבד שלא יחכוין לבלאותו ומהכת דייקין בשילוי כיכה (דף מו): דלבר שלין מתכוין
תוכרי כסות ומיהו דלכי מיכוין לוכה לוגבוה לחוריית ולגיגה לחבמת לגיגל: והצנועין המהמירין על עלמן מפסיגים בתקל לאחוריהן: תוברי כסות
שמגמת לבגד כשמגמת לבריסה: ן הברסין - מפרש בירושלמי (הל' ה) ברסין טדיא ברדיסין דומה לתפיקין קוגלין ומפשיגין מגעלת הפיגון לדרסין ובערוך
סיים ברסין בגמרא שמכסין המטות ובגדיסין כמו כן אלא אלו רכין ואלו עבין פיגון פילולין בה בפסולת: עד שיבדוק - שמא יש גיגיגו בפסולת:
סיס. מפרש בירושלמי (שם) מחוף היס שבמדינה היס: אין לריכין בדיקה שחוקין מן הקגוס - ואמרינן בירושלמי (שם) הלא לאחמר בראשונים שלא היתה
בפסולת מלוי שבמה לגיגן בכל מקום. לריכין בדיקה ולפיכך לריך להזהר כשלאדם מוחן בגדי לאמר לאוחן שלא יתפור בחוסי בפסולת לפי שבפסולת מלוי
ונס בגלגוגיהן בגיקיגן מן הכגרים ויש לאמוך במקומנו להתיר לפי שבפסולת ביוקר מן הקגוס וסוב יותר לאוחן לתפור ט לפי שהוא חזק בחוט בפסולת תפירה
אבל בתרן אבעלי־סירלה ובגומרגדי־לה שלין בקגוס מלוי להם אסור בלא בדיקה ואפילו המגעלים לריכין בדיקה שלא יהו תפורין בפסולת:
ומבעל לא זרב־לי חיטוס מלי בעת יזורבו (לחוב ו) בלומר מבעל הבעלי לחיטוס מעשיו הרבל ושוקין מבעלים כפוסין וביליכן מעשיו מבי לו פסולת ולין חוסקין שמא ביליכן
לאמר ובערוך בגים זרב : ירושלמי (שם) מבעל לא זרב חיה לאחרין דזרבין עמרה מלגיו בהדא דרבי זירא מפקיד לרבי אבא בר זבינא דיאמר לבר ראמון דלא
יחוס ליה מסאניה בביחון אלא בגרלפה ומודה רבי זירא בהכן פיסקי דאמר על דביחון דהיא מרי דהוא שבן בגרמיה והיא נחתא ליה: ח שוע . לשון שעיות
תרגום מלבת לאחרו שעיות (בראשית כז) שהאמר פוזי בפני עלמו ושוב בפני עלמו ושוזי בפני עלמו ואחר כן בוז דבייהו מיכון
מרגיגן יחד ולא כרביגו הם דמפרש בוז מבזר ואבריג מדבסתיב יחדו דבכל מאמש בהדיא דמשבעגו בפקא לן אבריג וכן בירושלמי וכן בפרק קמא דיבמות
הם מלרבי (יא) : נלוז ומליז . מרחיק לת שבאל מלבינן שבמים מ לשון אל ליגוז מעיגיר (תהלים ל) : ט הלבדין . מוכרין לאמר והבשתן זה עם זה
ומחברין כמין בגד ע"י אומנת בלא מויה ולריגה : פיף של אמר ושל שתן . אחר שמלילמין האוכנין הבגד שוטין בשפת הבגד ונקרא פיף ולא הבגד של שתן

הגהות מהרי לנרא
פרק ט ח) משנה ב ר"ש שלא נשקו . ג"ל שהוא נשקו :

הגהות הב"ח
פרק ט (א) משנה ב אחיטו על גני עבדה בגדים אחיטו :

ב "השירים (ב) והכלך אין בהם משום כלאים אבל אסורים מפני מראית העין "הכרים והכסתות אין בהם משום כלאים ובלבד שלא יהיה בשרו נוגע בהם "אין ח) עראי לכלאים ולא ילבש ג) כלאי' אפי' ע"ג ' (א) אפי' לנגוב את המכס: ג מטפחות הידים מטפחות הספרים מטפחות הספג אין בהם משום כלאים "ר"א אוסר "ומטפחות הספרים אסורות משום כלאים: ד 'תבריכי המת 'ומרדעת של חמור אין בהם משום כלאים לא יתן המרדעת על כתיפו אפילו לחוציא עליה זבל: ה "מוכרי כסות ג) מוכרין כדרכן ובלבד שלא יתכוונו בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים והצנועים מפשילין "במקל: ו (י) "תופרי כסות תופרין כדרכן ובלבד שלא יתכוונו בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים והצנועים תופרין בארץ: ז "הברסין והברדסים והדלמטיקיון ומנעלות הפינון לא ("ילבש בהן) עד שיבדוק רבי יוסי אומר הבאים מחוף הים וממדינת הים אינן צריכין בדיקה מפני שחוקין בקנבוס "ומנעל של 'זרד אין בו משום כלאים: ח "אין אסור משום כלאים אלא ז) טווי וארוג שנאמר "לא תלבש שעטנז דבר שהוא שוע טווי ונוז ר' שמעון בן אלעזר אומר נלוז ומליז הוא את אביו שבשמים עליו: ט "לבדים אסורין מפני שהם שועים 'פיף של צמר בשל פשתן אסור מפני שהם

תורה אור

עם זה: ב שיריים וכלך מיני מטי הם ודומו כאילו הם לאמר ופסתים מפני שלהם מהמיגים ההם מלק כמו הפסתים והמטי ים ט יבשות והוא שעיר כמו המגר: אין ערלי לכלאים. ר"ל שאסור לגבשם אפי' בדרך ערלי כמו שנתבאר בתמרו לא יגבם כלאים אפילו על גבי שאר בגדים זה על זה ואפילו לגגוב את המכס אין לו רשות לגבשו וכן היה מהגהג: ג מטפחות הידים. הם המשות שיגבבו בהם הידים ומטפחו' הספר משות שיגבבו בהם כל הגוף ומטפחות הספרים משות מספר תורה שיתחו בהם ס"ת הקורא בשעת קריאתו: מטפחות הספרים. משות המגלחים שימו אותם על כתפי המתגלח והלבה כר"מ שהוא אוסר אלו הגלם מטפחות משוס כלאים: ד תבריכי המת. הבגדים שיגבבו המת שהמת בשימות בטלו ממנו כל המשות ואינם חייבים התיים לגהוג בהם לאסור ולא שום מלוה ממלוה הכתוב כגון ציצית ותפילין ומחוה דומה לאלו: והמרדעת. הוא מרדעה החמור ונקרא בלשון ערב מרדעת: ה ר"ל שמותר להם מכירת כלים של כלאים ולהכליסם על גביהם ובלבד שלא יתכוין להתחמם בהם לו לכסות נופ מן המגם: וצנועים. הם המדקדקים במלות: ומפשילין במקל. הוא שיהיה לו ר' חחטה בקלה המטה והיה המקל

ר' יוחנן בן זכאי

ר' יוחנן בן זכאי

על כתפו כדי שלא תגע לגופו: ו כל זה מבואר: ז אלו המטות שלא לא עמדנו על פירושם אבל הענין ידוע ומובן והוא שבשלם הם בגדי אמר שלבשו בהם הרגלים והבוקים כי הוא אמר שאסור לגבשם עד יחקר עליהם אם הם הפרין בפסתים וא"ל יוסי שבגלים ממדינת הים ומאיי הים אינן לריכות בדיקה שבלן יתפרו אותן בחוטי קנבוס שהפסתן חוט ממלת אלגם והבי רבי יוסי הים אומר בשם מי שבגיד לו בזמן שלא היה ממלה פשתן בכל המדן וכן אמרו בגמרא הדא דתימא בראשונה שלא היה הפסתן מצוי בכל מקום אבל המתה שהפסתן מצוי בכל מקום לריכה בדיקה ומנעל של זרד הוא דמות מנעל שמתנים בהם לו הרגל להלוך בה על הישעים והכסתות: ח שוע . הוא הטרוף שהוא ממתק פני הבגד והרגתו ונח את הבית (ויקרא יד) ושוע ית ביתא: טווי . הוא לערב לאמר ופסתים יחדו ויהיו מהם חוטים: ונוז . הוא שארוג מבגיהם הלריגה והוא לשון הלרמנים ומינו אלגם לחבור ושיבאתה ויעוב כאתה וכשיתערב לאמר בפסתים ויעוו מבגיהם חוטין ויעשו מן הטווי ההוא בגד ואחר כך יערבו ויחמקבו ויחרקבו כמו שיעשו בבגדי מלף הישועים לא יהיה הבגד ההוא כלאים וזה כלאים מן התורה והוא שלא יהיו כלאים עד שיהיו מחברים אלו שלשה הענינים כולם: וכל מה שהיו שם הוא כלאים מד"ס ווו הלבה פסוקה בתמרה ואין בו ספק ובן אמרו בגמ' ואם מלגלה לאחד דבר חולק על מה שאמרתי לך אל יבאם בלבך ספק שהוא שבח הלבה הבאה האמורה בגמ' מה (דס"ח): ונלוז ומליז . הוא טעה מן האמת ומרחיק רחמי הקב"ה ממנו לעבבו מלות שלוה הקב"ה בדבר שאין בו תועה שהבריחהו וזה שון גדול ונזרת גלות ומליז ממנלת אל יאחו מעיגיר (משלי ג): ט לבדים . הם יריעות האמר שאוקן אלונות אלא מרוחות ונקרא בלשון ערב לבד: ופיף של אמר בשל פשתן . עטוחות

ר' יוחנן בן זכאי

ר' יוחנן בן זכאי

ר' יוחנן בן זכאי

בנשר נחלב נמי ודו"ק: **ב** ב. הרי זה אסור כו'. נ"ע דזה אינו אלא לסברת הרמב"ם דלקמן סי' ס' ס"ה אבל לא לסברת המתירים שסתם המחבר שם כדבריהם כמבואר בבית יוסף סימן זה ולקמן סי' ס' וכן בפוסקים זה מלוי בזה וא"כ היאך כתב המחבר כאן סברת רמב"ם בסתם בלי חולק וצ"ע:

ש א א. ועשה מהן לבדים כו'. ורוב הפוסקים ס"ל דלבדים אינן אסורין אלא מדרבנן ובקטן מותר לגמרי כדלקמן סי' ס"ש וע"ש סעיף ב' בהג"ה: ב. אפילו תפרן בחוטי משי וקנבוס כו'. ונראה דלף ע"ג דהרמב"ם לשמ דין זה מסברתו דלקמן סעיף ה' וכמו שהביא הב"י סימן זה לשונו שבפירוש המשנה מ"מ אנן קי"ל דזה לכ"ע אסור כיון שהפשתן והצמר הם זה אצל זה רק שמחברן ע"י משי וקנבוס וכן מוכח להדיא בדרישה סעיף י' מה שכתב בשם מ"ו ע"ם וכן משמע לקמן סעיף ה' גבי ואע"פ שאפשר שיכנס חוט מע"פ שרוכו של משי (טור) ולכן אסור לעשות עליתות מבגדים שקורין פירכו"ט כי הערב של פשתן והוי כלאים עם הגיליים. (דעת עצמו):

ב [ז] ז העושה בגד כולו צמר גמלים או ארנבים או קנבוס וארג בו חוט של צמר מצד זה וחוט של פשתן מצד זה ב [ג] הרי זה [ג] אסור משום כלאים:

הגה [ח] ח וי"א דשרי בכה"ג אבל אם אינם נוגעים יחד שרי (ב"י בשם הרא"ש ורש") ועיין לקמן סימן ס' דנוהגין להקל:

ש איזו כלאים דאורייתא ואיזו דרבנן.

ובו ז' סעיפים:

א [א] א כיון שנתחבר הצמר עם הפשתן צד חיבור בעולם אסור משום כלאים. (*) כיצד צמר ופשתים שטרפן זה עם זה ב ושע אותם א ועשה מהם (ב) (א) לבדים (א) או שטרפן וטוה אותם כאחד וארג בגד מטוי זה או שתפר בגד צמר בשל פשתן ב [ב] אפי' תפרן בחוטי משי וקנבוס [ג] או שתפר בגד צמר בחוטי פשתן או בגד פשתן בחוטי צמר [ד] או קשר חוטי צמר בחוטי פשתן או גדלן הרי זה כלאים:

מן הירושלמי לעיטיה לרמב"ם תמהמי מאד מדרבה הוא מיונתיה דהא שם לא המיר אלא כשמערב שם מין אחר ובזה מודה הרלב"ד ורש"י ותוספות אבל הני מרי מינים לחוד לא מהני ביטול ברוב מחמת מין אחד על חבירו והרי הרמב"ם המיר בעורות של בבשים מלד ביטול ברוב במינים אלו בלא תערובת מין שלישי ולריך לומר דהרמב"ם סבירא ליה בעורות של בבשים הוה ג"כ מין שלישי דהיינו העור עלמו שחלק ממנו מה שחפירה בתוכו הוא מעורב עם קישור חוט התפירה של פשתן עם הלמר של העור ובהך סברא נראה דפליגי הרלב"ד ורמב"ם ודעת הטור היא לחלק בין תערובת של קודם חריגה לאחר חריגה דהייט קודם חריגה מועיל מין ג' דוקא ובהא מחרלא לדידיה הייא דבגד שאבד בו בלאים דאסור דשם לא שייך מיקון מין שלישי אבל קודם חריגה דשייך מין שלישי אז בחמת על ידי התערובו' של מין ג' יהיה בטל ומה שהקשה בדרישה הא אין מבטלין איסור לכתחלה לק"מ דבאן אין איסור אלא החבור אוסרם דוקא ושפיר יש לנו רשות לבטל החבור ע"י שהמין הג' יבטלו ולא אמרו אין מבטלין איסור אלא כל שיש איסור מלד עלמו ונתערב בהיתר שאין לך להוסיף על ההיתר שיבטל האיסור בתוכו וא"ל דדמי לחתיכת בשר שנאסרה מחמת בליעת חלב דאין מועיל שם ביטול דהתם אף ההיתר נעשה איסור לחתיכה עלמה נעשית שגילה מחמת שההיתר בלוע מן האיסור ונותן בו טעם משא"כ כאן דאין שייך טעם ע"כ פני כשמוסיף מין ג' ואותו המין מבטל אחד מהם:

ש א (א) או שטרפן כו'. כל קעיף זה הוא לשון הרמב"ם אלא שמיבת א הוא שהבא המחבר הש"ע ורמב"ם כתוב בלי ועשה מהם לבדים כו'. כתב ב"י שקעיף הרמב"ם אינו כמו שהקשה דמר זוטרא הא מאן דרמי חוטא לחיבתא בגלימא דעמרא ונתקיה ולא ידע אי נתיק אי לא נתיק ש"ד מ"מ מדאורייתא שעטנז כתיב עד שיהא שוע (פי' חלוקים יחד במסרק) טווי ונוז פירש"י טווי יחד ונוז לשון אריגה דרבנן הוא דגזרו ביה באריגה אלא שוע וטווי וכיון דלא ידע אי נתקיה שרי מתקיף לה רב אשי אימא אי שוע אי טווי אי נוז והלכתא כמר זוטרא מדאפקינהו רחמנא בחדא לישנא והקשו התוס' על רש"י שפי' טווי ביחד דא"כ בלאים בגלימת חלוקים במסרק וטווי לבדם ועוד הקשו דאי נוז היינו אריג מאי פריך ואימא אי שוע אי טווי אי נוז היאך יהיה שוע אי טווי בלאים אלא נוז שבאריגה היא מורה למה הולרך אריג וכ"ה ברא"ש פרק המשה וז"ל דשוע אלא נוז לאו נגד הוא כיון דאינו אריג עכ"ל וע"כ פר"ת דמדאורייתא שוע כל אחד לבדו וכן נמי טווי וכן נמי נוז לבדו דהיינו שזורים ואח"כ יחדיו לחברם מ"ה צריך קרא להתיר בלאים בגלימת שהחוטים שזורים כ"א לבדם והוקשה לב"י דברי הרמב"ם כיון דקי"ל הלכתא בגמרא שוע וטווי ונוז ביחד דוקא למה פסק דבלבדים אמין שם אלא שוע דהוי בלאים וכ' שמשום זה הניח הטור כאן ברמב"ם בריש אין בלאים וא"ל לומר כן דהא שנינו הלבדים אסורים ומ"ל דאין זה בלאים דאורייתא קאמר אמין זה בשמע אלא ודאי שעיקר הנוסחא הרי זה בלאים גם בריש אין בלאים גם נוסחת הרלב"ד ברמב"ם ונאמת קשה מאד דממ"ש רמב"ם הלבדים הם בלאים דאורייתא נראה שהוא סובר שמה שאמרו עד שיהא שוע טווי ונוז אז אז קתני ובאד מיניהו בני וממ"ש בפיפא טרפן וטוה אותם כאחד וארג בגד כו' משמע דבעינן שיעשה שלשתן יחד וא"ל שהרמב"ם סובר דגיסו בלבד הוי בלאים בטווי לא הוה בלאים אא"כ הוא ארוג כו' כיון דשוע הוא בראש המיבה כו' ע"כ דברי הכ"מ וצ"ל תמוהין הם דזה לא כמאן דלא מצינו בגמרא אלא אז כולן יחד אז כל אחד לבדו אבל לא באחד שיהיה לבדו ושנים הנותרים יהיו דוקא ביחד ומה שהביא ראיה ממתניתין פרק בתרא דבלאים שאמרה אין שעטנז אלא בטוויה ואריגה שנאמר שעטנז שוע טוי נוז פתח בטוי ונוז וסיים גם בשוע אלא ודאי דשוע הוא חלוק משנים אחרים אינו מכיר בראיה זאת ואין כאן קושיא דהמנא אקבא קאי דכתיב שעטנז ומלא שע היא נכתבת בפירוש וכדי שלא תטעה לומר דכל המיבה נגרדת אחר תיבת שע ואין דרשה לאותיות האחרים ולאחלק הטי"ת אין בו דהוריות ואריגה וקמ"ל דדרשינן כל המיבה דהיינו גם טוי אין הטי"ת ונו הוא תיבה בפני עלמה ונראה דדברי הרמב"ם הם נכונים בפי' מרווח ולא כהני מילי דחיקי והם ע"פ דברי בפי' המשנה כפי הנוסחא שהביא ר"י שכ' וכל שאינן נחברים כך הוא כלאים מד"ס כן אמרו בלתי אמיתי אלא כבר אשי דאו שוע כו' קאמר ומה שנאמר בגמרא דנדה אינו לשון התלמוד אבל הוא לשון אחר כאן דדמי כו' וכתב לנמלי דקי"ל כמר זוטרא דבעינן כולהו יחד למה לי קרא בהיתר בלאים בגילית ובהדיא כ' הרמב"ם הוכחה זאת שם בפירוש בהלכות בלאים אלא ודאי דקי"ל להלכה דגם כאן בחד פני ומר זוטרא ה"ל דלא דרשי קרא להתיר בלאים בגילית אלא דלדידן קי"ל ג"כ כאן כרב אשי דבחד פני וכן מבואר בדברי הרמב"ם ונעתיק לדיוק דברינו תחלה כ' כיון שנתחבר הצמר עם הפשתן לד חבור בעולם ה"ז בלאים מן התורה מילד צמר ופשתים שטרפן זה עם זה ושע אותן ועשה מהן לבדים ה"ז בלאים טרפן וטוה אותן כאחד וארג בגד מטווה זה ה"ז בלאים אפר בגד צמר בשל פשתן אפילו תפרן בחוטי משי או שתפר בגד צמר בחוטי פשתן או בגד פשתים בחוטי צמר או קשר חוטי צמר בחוטי פשתן אפילו נתן צמר ופשתים בשק או בקופה וכרכן ה"ז בלאים ואפילו קשר הגדיל של צמר בגדיל של פשתים אע"פ שהרלועה בחמלא ובן אם כפל בסלין ולשון הטור הלכך בגד שהשתי כו': **ב** [ז] העושה כו'. תוספתא הג"ל: [ח] וי"א כו'. כ"כ הרא"ש והרא"ש שם ובנדה ובעכ' ש' ס"ה ומש"ש:

ש א [א] בין בו בצד בו. פפרש נוז כפירש"י דהיינו אריג ופסק שוע או טווי אז נוז הוא וכמ"ש בפי' בתרי' ח' כפי הנוסחא שבביא ב"ם מש"ש בפי' שוע הוא כו' ונוז הוא כו' והוא שלא יהיו כו' עד הוא בלאים מד"ס בן אמרו מקצת הגאונים ווה אצלי באמר בלתי אמיתי אלא שכ"א בהם בלאים של תורה וכ"ש בגמ' נדה אינו לשון הגמרא אבל הוא לשון אחה כפרש ולכן השמיטו בחיבורו ההיא מימרא האי כאן דדמי כו' וכתב בחיבורו ובנין שכל איסורין אלו של תורה שהרי הוצרך הכתוב להחיר בלאים בציצית כו' והצציות חוטין קשורין לבד כו' והוא קושית תוס' דיבמות ה' ב' ד"ה עד כו' ולא רצה לפרש כפיר"ח כמו שהקשה הרי"ל הלבן שם וכן הקשה הר"ש שם ותירוץ ר"ת אינו מוכרח כמ"ש למטה וכן בירושלמי הביאו הר"ש בתרי' ט' ניתני שוע כו' אילו כן אמרין נוז כותר כו' כפני שחוזרות לאריג אלמא נוז הוא אריג וגם משמע מירושלמי הזה

פתחי תשובה

(נ"ג) [ק"ו מכ"ה] כתב מיימונים מלעעמ"ל ע"ם נקיון ראיה שהמחי פשתן והפרב לצמר ע"ם: **ב** (ג) ה"ז אסור. [עיין בה"מ נשם ש"ך ועיין סמ"ג לאו"ת ס"ם ע' ובתשובת משכנות יעקב סימן ס"ו מ"ם בזה]:

ש א (א) לבדים. עבה"מ ועיין בקפר נשמת אדם בשם הקפר שבתב דעיר שלנו הנעשה מבגדי פשתים על צמר ועל פשתן דומה ממש לבגדים ואי"כ לרמב"ם הי בלאים דאורייתא ולכ"ש מדרבנן אך י"ל דעיר שהוא פב דיש בבגדים קשים שהרי אינו מתחם בלל וא"כ לרמב"ם וס"ם בלאים דאורייתא ולבאר פוסקים מוחר לצמר (פ"ל סימן ש"מ) ונפ"ז בעיר פשוט בקוקרין ביטלא ונל"ל פליגי בפשיר אפילו אם לא יחבר עם צמר רק להיתו בגגד משי לרמב"ם וה"ש לאור מדרבנן שהוא בעלמו שעטנז שבבגד נהם בהם מוחר בשנת אלים בגד בלאים אינו אסור מדרבנן שהוא בעלמו שעטנז שבבגד בעמדים נמלא בהם מוחר בשנת אלים בגד ונם מלמר. ועיר בב בעלמו אינו שעטנז רק לאור לחבר עם צמר. אבל לרמ"ח בשיטת אלר שכ"א לבדו אסור מד"ת וכ"ם במתני' דקאמר אין אסור כו' אלמא אסור מדאורייתא קאמר וקאמר אח"כ הלבדים אסורים כו' פיף כו' משמע ג"כ דאורייתא ור"ל או טווי שוזר ביחד ואח"כ ארגן דטווי לבד אין בגד ולאו בלאים הוא אף מדרבנן דאין דרך לבישה בכך וכמ"ש ברפ"ו דשבת ת"ד שלשה דברים כו' וכתבו הריטב"א ורא"ש שם דלאו אריג הוא וכ"כ הרמב"ם כאן הלכה כ' צץ כו' שאין דרך כו' וכמ"ש בש"ע סי' ש"א סי"ד אלא פשוט דעיקר קפידא על החבורותן ביחד או שוע ביחד ועשה לבדים או שארגן ביחד כגון פיף וכיוצא בגון התוכף או שטוון ביחד ואח"כ עשה בגד וז"ש בתתני' אין אסור כו' ומפרש טווי לבד ואח"כ מפרש שוע לבדים כו' ואח"כ מפרש אחוג לבד פיף כו' בסיחות כו' עד סוף מסכת והוא שאמר כאן כיצד כו' או שטרפן כו' או שתפר כו': [ב] אפי' תפרן בר. עבפי' מתני' ט' ומבאן שאסור כו' ואף הר"ש שחולק שם ס"ם כאן בהה: [ג] או שתפר בר. מתני' י' אותות הנדים כו': [ד] או קשר בר. כנ"ל בבלאים

באר היטב

במקומו ולא נתפשט לא שייך בו ביטול והש"ך הקשה עליו דהא קי"ל אפילו יש לאיסור מלאות במקומו בגון שנתערב יבש ביבש נעל"ד אלא הטעם בדוח ומבואר בדברי הפוסקים לפי שגני נב"ח אין האיסור אלא מחמת שיבן טעם והלבן בשבטל הטעם בטל האיסור משא"כ גני בלאים דהאיסור משום מיבוי הוא ובזמת הכתוב כך הוא הלכך לא שייך בזה ביטול עכ"ל: **ב** (ג) אסור. ובפימון ש' ס"ה סתם המחבר בסברת המתירים בזה וצ"ע מ"ם המחבר כאן סברת הפוסקים בסתם ש"ך:

ש א (ב) לבדים. כתב הש"ך ורוב הפוסקים ס"ל דלבדים אינן אסורין אלא

באור הגר"א

ז לשון הרמב"ם שם ה"ט מהמוסקפת: ח ק פיכשו המוסקפת הר"ם בפירוש המשנה והרא"ש בפרק ר' אבלי נדה: א לשון הרמב"ם בפ"ש מהלכות כלאים ה"ב: ב ק דקדק הרמב"ם מלשון תוספה מ' פ"ש דכלאים דתר בדרשא אלא עוד ומרוב דמל העוד לוש מיינ אלא ל"ב מרוב שבחבר ימרוז אבל על הבוש דלבדים מיינ וה"ה בלוגב לחודיה דלא נרע משום דלבדים ופפסר משום דמיגם שע ומיגם ם בהדיל בחיני אבל מיגם שוזר אינה כשובה בהדיל ולעד"ג דשפמיה דפסוק בטוזר שאם מיחבו בפר' ר"ם והר"ם בפר' המשניות וכיבו יחוסם בשם רמ"ה והבל"ם שהטוזר הוא הפשתן בפר מעמן והצמר בפר עלמו אין זה יחדו ואם הוא בפר' ר"ם טוזר שיהם ביחד בל זמן אלא אינו אין זה דרך לעשה ובפר הרמב"ם מה דאיתא בגמרא דנדה דף ס"ם ע"ב והלבתא בחר זוטרא דאמר מדאורייתא עד שיהיה שוע טווי ונוז אינו אינו ל' הגמרא אבל הוא לשון אחר מפרש והבריח זה מדהגיהה מורם לחבר אלא אלא קשיים:

נקודות הכסף

בדגא נבי ספר מיר ובטר ותשני בגיפרתא ה"ל לשעטי דלבני לא בגיל כיון שהאיסור יש לי מלאות בתקומו:

כנסת הגדולה

(סימן ס' סעיף א') (*) כיצד צבר ופשתן שבשן זה בזה ושע אותם ועשה מהם לבדים כו'. כתב ב"י שעפתת הרמב"ם אינו כמו שהעפיק רבינו ומ' ותמלא לשון הרמב"ם עלמו מוכים מ' ר"ג והבית מהם ולא לבדים בירפת רבינו בפר"ש וכתב דק"ל סברת ג' דלא בבש"ר הלא בר"ם והוא דבל שנתחבר הצמר עם הפשתן בצוף מ' אם היה שוע בלבד כמו לבדים אין זה בלאים ואם היה שוזר ואריג אע"פ שאין שוזרן ושלקים מתחלה הרי זה בלאים ופר' הבוגיא דמה לפי גירסא זו והעלה בלבדים אינן אסורים מן הטורה אפילו לדעת הרמב"ם ובבל ספר זכרונות מה ר"ם בשב שלא ידע אין ר"ב הבבחיות שבתב רבינו ב"י מלן ובספר ב"מ אע"פ להיות הגירסא כמו שבתב רבינו בפר"ם ועיר הקשה על גירסא זו וע"ם ופירש פי אחר בדברי הרמב"ם מה"ם לפנינו בפ"ד: ועיר כ' הב"י ח"ל ונראה לי שהוא טוער

בית הלל

שעטנז מהם מלטטים הוא שקורין בפרדעמיע בל"ם פעלגין בל מנשים ובל נשים זכו לשון הרמב"ם בפירוש דין זה וכתב הרלב"ד ז"ל לפיכך עורות הבבשים וכו' שהרי נעלו בפשעטן אע"פ הם לו לוחר שלא טווי ואם יאמר אע"פ שלא טווי הרי הוא אסור מדרבנן כמו בלבדים אע"ב גם זה יהא אסור מפני שהוא נח בקברים ואם מפני שנעלו בפשעטן שיבש הוא זה וכי אמר בשבתן בבל בדוב אלא כיון שאין בו איסור בל תורה אין מושבין לבפף עכ"ל הרלב"ד וכתב בבסף משנה ח"ל אבי אותר שהעשם שהם בעלו בפשעטן אינו כמו שבתבתם בבל הבפסף לאדו כמו שבתבתם בשם הבפ"ג וכן תפורה ביבולי הנרסינן הבם אמר ובפשתן שבבתן אסור בלבד הוא עובה מבא לשרת ועוד אמר נמלים ומבטון עכ"ל והביאו ב"י בפר ומבטון רק הטעם הוא שהוא אסור בלבד בלא בשבתן ובם יבול לבוש

גליון מהרש"א

עי' בפ"ם בפתיחתו לחלי' חערובות חלק ב' ס"א ד"ה ובדי דברי:

בגדי צמר ופשתן וקשרן ה"ז כלאים שנאמר צמר ופשתים יחדיו מ"מ כיון שנתאחד נאסר עכ"ל הרי לפניך ד' נבות בג' מהם לא הניח פסוק וגד' הניח פסוק יחדיו ואי קאי אכולם היה לו לעשות מכולם חד נבא ונראה דנקט תחילה ג' נבות מה שנלמד מתיבת שעטנז ע"כ זכר תחילה שע ביחד ועשה לגדיס ואמ"כ טווי והוסיף עליו מלת ואריג דטווי בלא אריג אין בו איסור אף על פי שנתחברו ע"י עירוב מ"מ בעינן שם בגד דוקא ואמ"כ כתב בגא ג' לפרש תיבת מן דעינינו כל שהוא נעשה ממובר ולא מפרש כרש"י דנוז היינו אריג אלא כר"ת דהיינו שנעשו חיבור ע"י שזור וה"ג מפרש הרמב"ם לכל עניני החבור שיעשם וכמו שהזכיר בגא ג' ואין להקשות למה לי שע וטווייה כיון שתיבת מן כולל הכל יש לומר דהייתי מוקים תיבת מן על מפחבר דהיינו שנתחבר ע"י שע או טוייה ואו לא ע"כ כ' אלו כ' חיבות בהליה דמוכרח לנו דנפרש נוז על שאר עניני חבור נמצא הכל נכון ולא כמ"ש בית יוסף דאריג דנקט רמב"ם הוא לפרש תיבת מן מ אלא הוא שייך לתיבת טווי וע"כ עשה מזה בגא לתיבת בדין הג' שגדל יחד חוטי מיוחדת בדין הג' שגדל יחד חוטי פשתן וחוטי צמר ע"י אריגה וכל זה הוא נכון לפי ע"ד כביעתא בכותחא דהרמב"ם אוסר בכל אחד מהני תלת בפני עצמו כן נלע"ד לדעת הרמב"ם אבל פוסקים אחרים דהיינו הראב"ד והטור ס"ל כמר זוטרא דעד שיהיו כולהו בעינן: ב (ב) קבין ב' ראשי החוט. פירוש וקשרם ביחד: (ג) או שתכף שתי תכיפות כו'. זו דעת הרמב"ם אף על גב דבהלכות שבת פרק י' כתב המופר שתי תכיפות חייב (ד) וי"א. הוא דעת הטור ומצאתי בו מילד הן שתי תכיפות כגון שמעביר המחט כו' התפירה ולא תשמט צריכין לומר דשאני חבור דכלאים דחשיב חבור אפילו בכל דהו מדכתיב יחדיו אלא יהיה להם לד חבור אפי' לפי שעה משא"כ בתכיפה אחת שאין שם חבור אפילו לפי שעה אע"ג דבסוף כלאים אמרינן במשנה דבתכיפה אחת אינה כלאים והשומטו בשבת פטור ובשתי תכיפות יש כלאים ובשבת חייב משמע דשבת וכלאים שוין היינו לענין החילוק שיש בין תכיפה אחת לשתי תכיפות כגון שמעביר המחט כו' צריך שיהיה דבר קיים דמלאכת מחשבת אסרה תורה: (ד) וי"א. הוא דעת הטור ומצאתי בו מילד הן שתי תכיפות כגון שמעביר המחט כו' עד על שפת הבגד אינו חיבור עכ"ל. ונראה הטעם דכל שהחוט מתקשר בחוץ על שפת הבגד יתקלקל מהר כשיגיע בחיה דבר כי החוט הוא דבר דק ואין מגין עליו וזה ניחא לי מה שקשה למה הוצרכה התורה להתיר כלאים בציצית והלא חיבור שלהם בגבד על ידי קשירה מבחוץ ולדידי ניחא דדוקא בכלאים שמחבר שני דברים להדדי ובמהרה יעתק החוט כל שהוא מבחוץ משא"כ בציצית *) שאין שם רק דבוק לדבנן מאי אינעבד לרמב"ם הן תילוק היאך יהיו קישורי החוט משמע שדעתו לפסוק להמחיר אפילו בקשירה החוטין להבגד ולא במהרה יעתק כנ"ל ומדלא הניח רמ"א הן תילוק היאך יהיו קישורי החוט משמע שדעתו לפסוק להמחיר אפילו בקשירה מבחוץ וכן נכון מאחר שהרמב"ם אוסר כאן אפילו בלא קשירה כלל וכל שכן אם עושה קשר בראש החוט מבחוץ ומכאן כמו שכתב הרמב"ם אפילו בדין שבת כמו שזכרנו: ג (ה) וקושר. דהיינו שחיבר שני ראשי הקרעים בראשי הקרעים ולא בגוף בשם הרא"ש אלא דקשה דמשמע כאן של פשתן והחלק של צמר כיון שיכול להוציא שני ראשי הקרעים בלא התרת הקשר כן הוא בטור בשם הרא"ש ועיין כתב הטור בשם הרא"ש דלהרא"ש יש איסור בלא קשר אם היה בענין שאינו יכול להוציא ראשי הקרעים בלא התרת הקשר אם לא בשעיף ב' וגריך לומר כמו שכתבתי בסמוך דלעיל לא דאפילו בשתי תכיפות לא הוה חיבור בלא קשר וכן הביאו וכמו שכתב רמ"א בשם י"א בשעיף ב' ולדין לומר כמו שכתבתי בסמוך דלעיל לא מחבר הצמר והפשתים עצמן רק ע"י חוט התפירה על כן בעינן תרתי ב' תפירות וגם קשרים משא"כ כאן דאפילו אם היה קושר הנגד צמר עם הבגד פשתן עצמו ומשום הכי לא קשיא מלגיא כמו שזכרתי בסמוך ועוד כל פנים מודה הרא"ש דאם עושה נקבים בבגד עצמו ומחברם בחוט עי"י קשר קיים דאסור וזה מוכח בכמה מקומות מדבריו והרבה נשאלין בזה שקושרין הטלומ"ק של בגד במשיחה של פשתן וקושרין בגד אחד קשר של קיום: (ו) הוי כשק של פשתן. הא דפשוט היתר טפי בשק של פשתן מעשה דלא מקרי בגד כלל מה שאין כן בכסת והרמב"ם כתב אפילו נתן צמר ופשתים בשק או קופה וכרכן הרי זה כלאים וכתב כ"י שזה חולק על הטור: (ז) ותפר פיו כו'. דאין חוט התפירה מחבר לבגד בתפירה זאת רק שהוא מדבק ב' בגדים המיוחדות יחד: (ח) אבל בבלאי בגדים. פירוש שנתחבר המחט גם בהם כן הוא כמרדכי שם ולכאורה י"ל דלזה נתכוון רמ"א במה שכ' בכה"ג ומ"מ משמע שם שאין למלאות כלל המכסה אל פשתן בגלאי בגדים של צמר כיון שמצוי בהם כריכה ניחא ותחוב בתוך התפירות וכן עיקר וכן משמע בתוספות פ"ק דביצה (דף ט"ו) ורמ"א לא נתכוון להתיר בזה באין תוחב בתוך התפירות אלא אכולה מילתא אמר בכה"ג דאסור בגלאי בגדים: ד (ט) מותר ללבוש כו'. דבר זה

ביאור הגר"א

בציצית ובתרי' שם לא יקשור כו': ב (ה) קבין כו'. בתרי' שם עשה כו' ופפרש אפי' בחבילה אחת דהיינו לצד הבגד וכ"ש בשתי תכיפות אבל בפ' כתב עשה כו' דהיינו ב' תכיפות וכן פי' הר"ש והרא"ש וכתבו דוקא גבי שבת: (ליקוט) וי"א כו' בירושלמי שם ר' יונה בו' ירושלמי שם ר' מתתיה דשם הרבה תפירות וקיימא בלא ו"ש בהג"ה וי"א כו' והרמב"ם סובר דוקא בגד בשם רב המנתיה צדדין בשבת חייב משום תופר ויימר משום תופר בחוט של פשתן ושל שעטנז פורפו בחוט של פשתן אבל הרמב"ם אוסר אף בשק ובפ"ק די"ט ס"ו א' סד"ה אלא כו'. אבל הרמב"ם אוסר אף בשק וכמ"ש בס"ה וה"ה כה"ג: (ליקוט) וכן מותר כו'. הרא"ש בשם רב המנתיה חלוק של צמר שנפרם פורפו בחוט של פשתן ושל שעטנז פורפו בחוט של פשתן אבל הרמב"ם אוסר אף בשק וכמ"ש בס"ה וה"ה כה"ג: (ליקוט) וכן מותר כו'. הרא"ש קשירה (ע"ב): ג [ז] בגד כו'. תוספתא חלוק של צמר שנפרם פורפו בחוט של פשתן ושל שעטנז ר"ש ס"ו א' סד"ה אלא כו'. אבל הרמב"ם אוסר אף בשק וכמ"ש בס"ה וה"ה כאן (ע"ב): [ח] וכן כו'. בגדה סם ותתוס' דשבת נ"ז ב' סד"ה אין ובספ"ק די"ט ס"ו א' מותר כו'. נלמד מההיא דס"ד מותר כו'. אע"פ שתופר כו'. נלמד מהתוספתא שכ' בש"ע בגד צמר שנפרם כו' ועיא"ש סכ"ד: ד [ט] מותר כו'. תוספתא לובש אדם שני חלוקין אע"פ שפונדתו חגורה עליו מבחוץ ולבד שלא ישרוף את המשיחה ויקשור בה בין כתיפיו וכתב הרא"ש כלומר שיקשור שני לבד מהגי"ל: [ט] מותר כו'. תוספתא בלא התרת הקשר וד"ש ויש אוסרים כו' ומ"ש ואפי' כו' ובלבד כו' כן דקדק בב"י מתשובות הרשב"א שכן מפרש התוספתא ע"ש: [י] ת"ל כו'. חלוקות יחד בעינן שא"י להפרידן בלא התרת הקשר וד"ש ויש אוסרים כו' ומ"ש ואפי' כו' ובלבד כו' כן דקדק בב"י מתשובות הרשב"א שכן מפרש התוספתא ע"ש: [י] ת"ל כו'.

באר היטב

מדרבנן ונקשין מותר לגמרי כדלקמן סימן ש"מ ס"ב בהג"ה: ב (ג) וקשר. כגון שמעביר המחט פעם אחד ואינו מעביר כל החוט ומעביר המחט פעם שני ונתלא שני ראשי החוטין ביחד וקושר שני ראשי קשר אם היה ג (ג) אבל. כי הט"ז וקשה דמשמע כאן דיש איסור בחבור ועיל בס"ב כי הרמ"א בענין שאינו יכול להוציא ראשי הקרעים בלא התרת הקשר ולעיל ס"ל דהתם לא מחבר דאפילו בשתי תכיפות לא הוה חיבור בלא קשר וכן נראה דלא כמ"ש בית יוסף דאריג דנקט רמב"ם הוא לפרש תיבת מן מ אלא הוא שייך לתיבת טווי וע"כ עשה מזה בגא לתיבת בדין הג' שגדל יחד חוטי מיוחדת בדין הג' שגדל יחד חוטי פשתן וחוטי צמר ע"י אריגה וכל זה הוא נכון לפי ע"ד כביעתא בכותחא דהרמב"ם אוסר בכל אחד מהני תלת בפני עצמו כן נלע"ד לדעת הרמב"ם אבל פוסקים אחרים דהיינו הראב"ד והטור ס"ל כמר זוטרא דעד שיהיו כולהו בעינן: ב (ב) קבין ב' ראשי החוט. פירוש וקשרם ביחד: (ג) או שתכף שתי תכיפות כו'. זו דעת הרמב"ם אף על גב דבהלכות שבת פרק י' כתב המופר שתי תכיפות חייב והוא שיקשור ראשי החוטין מכאן ומכאן כדי שתעמוד התפירה ולא תשמט צריכין לומר דשאני חבור דכלאים דחשיב חבור אפילו בכל דהו מדכתיב יחדיו אלא יהיה להם לד חבור אפי' לפי שעה משא"כ בתכיפה אחת שאין שם חבור אפילו לפי שעה אע"ג דבסוף כלאים אמרינן במשנה דבתכיפה אחת אינה כלאים והשומטו בשבת פטור ובשתי תכיפות יש כלאים ובשבת חייב משמע דשבת וכלאים שוין היינו לענין החילוק שיש בין תכיפה אחת לשתי תכיפות כגון שמעביר המחט כו' צריך שיהיה דבר קיים דמלאכת מחשבת אסרה תורה: (ד) וי"א. הוא דעת הטור ומצאתי בו מילד הן שתי תכיפות כגון שמעביר המחט כו' עד על שפת הבגד אינו חיבור בלא קשר וכן הביאו וכמו שכתב רמ"א הן תילוק היאך יהיו קישורי החוטין להבגד ולא במהרה יעתק כנ"ל ומדלא הניח רמ"א הן תילוק היאך יהיו קישורי החוטין מכאן ומכאן כמו שכתב הרמב"ם מבחוץ וכן נכון מאחר שהרמב"ם אוסר כאן אפילו בלא קשירה כלל וכל שכן אם עושה קשר בראש החוט מבחוץ אפילו בדין שבת כמו שזכרנו: ג (ה) וקושר. דהיינו שחיבר שני ראשי הקרעים בראשי הקרעים ולא בגוף בשם הרא"ש אלא דקשה דמשמע כאן של פשתן והחלק של צמר כיון שיכול להוציא שני ראשי הקרעים בלא התרת הקשר כן הוא בטור בשם הרא"ש ועיל כתב הטור בשם הרא"ש דלהרא"ש יש איסור בלא קשר אם היה בענין שאינו יכול להוציא ראשי הקרעים בלא התרת הקשר ועיל כתב הטור בשם הרא"ש דאפילו בשתי תכיפות לא הוה חיבור בלא קשר וכן נכון לומר כמו שכתבתי בסמוך דלעיל לא מחבר הצמר והפשתים עצמן רק ע"י חוט התפירה על כן בעינן תרתי ב' תפירות וגם קשרים משא"כ כאן דאפילו אם היה קושר הנגד צמר עם הבגד פשתן עצמו ומשום הכי לא קשיא מלגיא כמו שזכרתי בסמוך ועוד כל פנים מודה הרא"ש דאם עושה נקבים בבגד עצמו ומחברם בחוט עי"י קשר קיום דאסור וזה מוכח בכמה מקומות מדבריו והרבה נשאלין בזה שקושרין הטלומ"ק של בגד במשיחה של פשתן וקושרין בגד אחד קשר של קיום: (ו) הוי כשק של פשתן. הא דפשוט היתר טפי בשק של פשתן מעשה דלא מקרי בגד כלל מה שאין כן בכסת והרמב"ם כתב אפילו נתן צמר ופשתים בשק או קופה וכרכן הרי זה כלאים וכתב כ"י שזה חולק על הטור: (ז) ותפר פיו כו'. דאין חוט התפירה מחבר לבגד בתפירה זאת רק שהוא מדבק ב' בגדים המיוחדות יחד: (ח) אבל בבלאי בגדים. פירוש שנתחבר המחט גם בהם כן הוא כמרדכי שם ולכאורה י"ל דלזה נתכוון רמ"א במה שכ' בכה"ג ומ"מ משמע שם שאין למלאות כלל המכסה אל פשתן בגלאי בגדים של צמר כיון שמצוי בהם כריכה ניחא ותחוב בתוך התפירות וכן עיקר וכן משמע בתוספות פ"ק דביצה (דף ט"ו) ורמ"א לא נתכוון להתיר בזה באין תוחב בתוך התפירות אלא אכולה מילתא אמר בכה"ג דאסור בגלאי בגדים: ד (ט) מותר ללבוש כו'. דבר זה

חידושי רע"ק

(פי' ב' ע"ז קק"ו) חולק על הטור. אבל במהרי"ק כתב דהרמב"ם אוסר רק בבתן מצמר ופשתן בשק אבל בבתן צמר לתוך שק פשתן ותפר להשק מודה דשרי ע"ש:

פתחי תשובה

מוקים נייר מן מותר אבל הנייר מיוחד שהוא רק אסור עכ"פ מדרבנן ולכן כל יראת שמים יהיר בזה אך הנח ל"ישראל מוטב מי' ומ"ל הקלפלעטין שמדבקים בו נייר לכן לאחר לכל יראת שמים להסירו עכ"ד. הולם מצאתי בפ' לחם הפנים בק"פ סימן מ' שכתב בשם תשובת נאר עשק פי' י"ב דמותר לחבר נייר הנכנס תוך מלבושי לחבר ולית בזה חשש כלאים ס"ש ואין מידי בעת תשובה הנ"ל: ב (ב) בב' תכיפות וקשר. עיין נמב"ם סימן י"ח ס"ק י"ג שכתב דלף לדעה זו בתכיפה אחת לא מהני קשר כיון אחד משא"כ שני קשרים אפילו מותר המתפר פ"ח לכ"ש הוי מיהו דאין מחבר

1. הלכות ציצית פרק ג הלכה יא.
2. כ"ק יב. ג ר"ה והלכה.
3. סק"ב.
4. פרק ד.
5. סוכן פרק ב סי' כו.
6. הלכות ציצית פרק ג הל' ב.
7. הלכות פרק ו הלכה כו.
8. שבת לו: ד"ה הטיפר.
9. פרק ז הלכה ב.

באר הגולה הסלא

(ב"ד דעות קדום) הלכות תרכב מלגנבת. המשנה שבל הציצית גדל ופוף פרט אלא תרכב מלגנבת. ת"ש פרט השלשה מלגנבת הקוף לכר מן הגדל ד' מלגנבת אם הי ציצית שם מלגנבת ורש"ל ז"ל מן המשלשה מגדל קוף מלגן מלגנבת מדעת שמלגן לשן גדל חכור. וקן מרבה בשיעור דמר לה מגדלים ולא בפרשה תבא לגבם ציצית. דמלגן בפרשה כי מלא נדלים בפשה לן בגדר לגבם לגבי ציצית שהקוף מלגנבת מלגן לגבם ציצית שהקוף מלגנבת. ר"ל מלגנבת. ומלגנבת בכל מלגנבת. ומלגנבת מדעת לגבם ציצית. ר"ש מלגנבת. ומלגנבת לגבם ציצית. ר"ש מלגנבת. ומלגנבת לגבם ציצית. ר"ש מלגנבת. ומלגנב